

РЕШЕНИЕ НА СЪДА

16 ноември 1995 година*

„Членове 85 и последващи от Договора за ЕО – Понятие за предприятие – Организация, натоварена с управлението на допълнителна доброволна социалноосигурителна схема”

По дело С-244/94

с предмет преюдициално запитване, отправено до Съда на основание член 177 от Договора за ЕО от страна на Conseil d'Etat (Франция) по производството, висящо пред този съд между

Fédération Française des Sociétés d'Assurance,

Société Paternelle-Vie,

Union des Assurances de Paris-Vie,

Caisse d'Assurance et de Prévoyance Mutuelle des Agriculteurs

и

Ministère de l'Agriculture et de la Pêche

относно тълкуването на членове 85 и последващи от Договора за ЕО,

СЪДЪТ,

в състав: г-н G. C. Rodríguez Iglesias, председател, г-н C. N. Kakouris и г-н D. A. O. Edward (председатели на състав), г-н G. F. Mancini, г-н J. C. Moitinho de Almeida (докладчик), г-н P. J. G. Картеун, г-н C. Gulmann, г-н J. L. Murray, г-н P. Jann, г-н H. Ragnemalm и г-н L. Sevón, съдии,

генерален адвокат: г-н G. Tesauo,

секретар: г-н H. A. Rühl, главен администратор,

като взе предвид писмените становища, представени:

- за ищците по главното производство от адв. Dominique Voillemot от адвокатската колегия на Париж;

- за Франция от г-жа Edwige Belliard, заместник-директор на правната дирекция към Министерството на външните работи и г-н Claude Chavance, Attaché principal d'administration centrale в същата дирекция, в качеството на представители;

---

* Език на производството: френски.

- Комисията на Европейските общности от г-н Richard Lyal, член на правната служба и г-н Géraud de Bergues, държавен служител, на разположение в тази служба, в качеството на представители,

като взе предвид доклада от съдебното заседание,

след като изслуша устните становища на ищите по главното производство, представени от адв. Michel Guénaire и адв. Marie-Pia Hutin, адвокати в Парижката колегия, на френското правителство, представено от г-н Claude Chavance и на Комисията, представено от г-н Richard Lyal и г-н Géraud de Bergues, на съдебното заседание на 13 юни 1995 г.,

след като изслуша заключението на генералния адвокат на съдебното заседание на 13 юли 1995 г.,

постанови настоящото

Решение

1. С Решение от 24 юни 1994 г., получено в Съда на 9 септември 1994 г., Conseil d'Etat (френския държавен съвет) поставя преюдициален въпрос до Съда, на основание член 177 от Договора за ЕО относно тълкуването на членове 85 и последващи от Договора за ЕО.

2. Въпросът е повдигнат в рамките на иск, внесен от Fédération Française des Sociétés d'Assurance, la Société Paternelle-Vie, l'Union des Assurances de Paris-Vie и la Caisse d'Assurance et de Prévoyance Mutuelle des Agriculteurs с цел анулирането, на основание злоупотреба с правомощия, на Указ № 90-1051 от 26 ноември 1990 г. относно допълнителната доброволна пенсионно-осигурителна схема за самостоятелно заети лица със земеделски професии, издаден в приложение на член 1122-7 от Code rural (Code rural) (JORF от 27 ноември 1990 г., стр. 14581, наричан по-долу „Указ № 90-1051).

3. Указ № 90-1051 урежда организацията и подробните правила за функционирането на допълнителната пенсионно-осигурителна схема за самостоятелно заети лица със земеделски професии, финансирана от доброволни вноски, удържани от облагаемия доход, която е създадена със Закон № 88-1202 от 30 декември 1988 г. относно адаптирането на земеделието към неговата икономическа и социална среда (JORF от 31 декември 1988 г., стр. 16741).

4. В съответствие с член 1, втората алинея от Указ № 90-1051, управлението на новата допълнителна схема се осигурява от Caisse Nationale d'Assurance Vieillesse Mutuelle Agricole (наричана по-долу „CNAVMA”) с помощта на земеделски социалноосигурителни фондове за отделни департаменти или за области, обхващащи повече от един департамент (наричани по-долу „местните фондове”).

5. Ищците по главното производство излагат пред Conseil d'Etat аргумента, че предоставянето на монопол за управление на въпросната схема на CNAVMA с подкрепата на местните фондове и фискалните удръжки върху вноските, изплащани на CNAVMA, поставя последната в положение да елиминира конкурентните застрахователни дружества от пазара на застраховки живот, както и при капитализирането и пенсионните спестовни схеми. Следователно Указ № 90-1051, противоречи на членове 85 и последващи от Договора.

6. Тъй като има съмнения относно тълкуването на правото на Общността, Conseil d'Etat решава да спре производството и пита Съда дали „организация с нестопанска цел, управляваща пенсионно-осигурителна схема, предназначена да допълва основната задължителна схема, установена по закон като доброволна схема и работеща съгласно принципа на капитализация в съответствие с правилата, постановени от властите, по-специално с оглед на условията за членство, вноските и осигуровките, е предприятие по смисъла на членове 85 и последващи от Договора”.

7. Според френското правителство, CNAVMA, която от 1 януари 1994 г. се слива с другите два централни земеделски доброволни фонда за образуване на единна организация, la Caisse Centrale de la Mutualité Sociale Agricole (наричана по-долу „CCMSA”), не е предприятие по смисъла на членове 85 и последващи от Договора. В подкрепа на аргумента си то се позовава на различните характеристики на допълнителната пенсионна схема за самостоятелно заети лица със земеделски професии, позната като „Coreva”, както и на органа, който я управлява.

8. На първо място се изтъква, че схемата Coreva преследва социална цел. Тя е създадена за защита срещу различни рискове за населението, чийто доход е по-нисък, и чиято средна възраст е по-висока от тази на други социално-икономически категории, и чиято основна пенсионна осигурителна схема е недостатъчна. Ако схемата Coreva работи по-добре в съответствие с метода на капитализация, а не на база преразпределение, то е, защото управлението по последния метод е възможно само в случаите на задължителни схеми, които включват принципа на солидарност между няколко лица, което не е налице в настоящия случай.

9. На второ място, правата и задълженията между управляващата организация и осигурените лица не се уреждат с договор по частното право, а произтичат от разпоредби, приети по силата на публичното право, които не може да се изменят по инициатива на съответните страни или за удовлетворяване на техните интереси. В тази връзка, френското правителство изтъква, че схемата Coreva се изгражда върху основната пенсионно-осигурителна схема, че местните фондове не могат да направят подбор между лицата, които попадат в обхвата на лицата и професиите, определени в член 1122-7 от Code rural, тъй като преди регистрация не се изисква попълване на въпросник или медицинско досие, че вноските са пропорционални на трудовото възнаграждение и не могат да надвишават три пъти прага на основната социално-осигурителна схема, а именно 4,5 % (или 7 %, увеличената вноска, която може да бъде избрана като доброволна за 5 години) и накрая, че осигуровките се предоставят под формата на доживотна пенсия и никога като еднократна парична сума. Единствената

разлика между схемата Coreva и задължителната законоустановена схема, функционираща на база преразпределение, е начина, по който придобиваната цена и стойността на кредитните единици в допълнителната пенсионна схема се определят от борда на CCMSA.

10. На трето място, схемата Coreva се основава на принципа на солидарност. Така членовете, които нямат възможност да плащат вноските поради заболяване могат да бъдат освободени от плащане от специален комитет; отговорността за вноските тогава се поема от социален фонд, финансиран от налог върху вноските по допълнителната схема с 0,5 % от общите годишни вноски. Освен това, всеки член може да напусне схемата без глоби, като натрупаните пенсионни права се запазват същите в полза на въпросното лице. Накрая, в случай на преждевременна смърт на даден член, събраните кредитни единици не се предоставят на наследниците му, както при застраховка живот или договор за пенсионни спестявания, а се оставят на разположение на схемата и се използват за увеличаване стойността на пенсиите в хода на финансирането.

11. На четвърто място, управляващата организация е орган с нестопанска цел. Ръководи се от доброволци, избрани съгласно условията, определени в член 1011 от Code rural и ръководството Ж подлежи на съвместен контрол от Министъра на земеделието и Министъра на финансите. Освен това, наличните ресурси, поддържани от местните фондове, могат да се използват само за финансовите инвестиции, разрешени с Указ от 27 февруари 1987 г. за изменение на Указ от 13 март 1973 г. относно инвестициите и заемите от земеделски социални фондове (JORF, 16 април 1987 г., стр. 4332). Разходите за управлението се покриват със специална вноска в рамките на ограниченията, определени с указ на Министъра на земеделието.

12. С оглед на гореизложеното, френското правителство счита, че схемата Coreva не е конкурентна по своя характер и управляващата я организация отговаря на всички условия, които карат Съда на ЕО да постанови решението си по Съединени дела C-159/91 и C-160/91 Poucet и Pistre (Recueil, стр. I-637), че организации, управляващи социалноосигурителни схеми от въпросния вид по тези дела, не са предприятия по смисъла на членове 85 и последващи от Договора.

13. Алтернативно, френското правителство твърди, че предоставянето на изключителни права на CCMSA не противоречи на член 90 от Договора за ЕО. Упражняването на такива права не предизвиква управляващата организация да злоупотребява с господстващото си положение и не е вероятно да създаде ситуация, в която този орган би извършил подобни злоупотреби.

14. В контекста на конкурентното право, Съдът поддържа тезата, че понятието за предприятие обхваща всяко образувание, което упражнява стопанска дейност, независимо от правния му статут и начина, по който се финансира (вж. по-специално решенията по дело C-41/90 Hoefner и Elser (Recueil, стр. I-1979, параграф 21 и Poucet и Pistre, цитирано по-горе, параграф 17)).

15. В Дело Poucet и Pistre Съдът изключва от това понятие органи, натоварени с управлението на някои задължителни социалноосигурителни схеми, основани

на принципа на солидарност. Според въпросните осигурителни схеми за болест и майчинство осигуровките са сходни за всички получатели, но вноските са пропорционални на дохода. Според пенсионно-осигурителната схема пенсиите за стаж се финансират от активно работещите лица. Освен това, пенсионните права, уредени в законодателството, не са пропорционални на вноските, изплащани по пенсионно-осигурителната схема. Накрая, схеми, които реализират излишък, помагат за финансирането на тези с финансови затруднения от структурно естество. Такава солидарност задължително изисква различните схеми, управлявани от едноличен орган, като членството в тях е задължително.

16. В светлината на тези съображения Съдът трябва да вземе предвид дали понятието за предприятие по смисъла на членове 85 и последващи от Договора обхваща орган като въпросния в настоящия случай.

17. Първо трябва да се отбележи, че членството в схемата Coreva е доброволно, че схемата действа в съответствие с принципа на капитализацията, и че осигуровките, на които дава право, зависят единствено от количеството вноски, изплатени от получателите и от финансовите резултати от инвестициите, направени от управляващата организация. Следователно, CCMSA извършва стопанска дейност в конкуренция с животозастрахователните дружества. Както Комисията правилно отбелязва, земеделски стопанин, който жела да допълни основната си пенсия, трябва да избира измежду CCMSA и застрахователно дружество за възможността, която гарантира по-добра инвестиция.

18. Елементите на солидарността, формиращи част от въпросната схема, както и другите характеристики, на които се позовава френското правителство, не могат да променят този извод.

19. Първо, принципът на солидарност е отразен в настоящия случай чрез факта, че вноските не са свързани с претърпените рискове, чрез предоставянето на ресурсите, съответстващи на изплатените вноски, на разположение на схемата в случай на преждевременна смърт на неин член, чрез механизма за освобождаване от плащане на вноски при болест и чрез временното спиране на плащането на вноски по причини, свързани с икономическото положение на холдинга. Такива разпоредби вече съществуват в определена група животозастрахователни полици или могат да бъдат включени в тях. Във всички случаи принципът на солидарност е с изключително ограничен обхват, което произтича от доброволния характер на схемата. При тези обстоятелства дейността, извършвана от органа, управляващ схемата, не може да бъде лишена от нейния стопански характер.

20. Второ, докато преследването на социална цел, изискванията на солидарността и другите правила, упоменати от френското правителство, особено правата и задълженията на управляващия орган и осигурените лица, правилата на този орган и ограниченията, с които трябва да се съобразява при инвестиране, могат да направят услугата, предоставяна от схемата Coreva, по-малко конкурентна в сравнение с услугата, предоставяна от животозастрахователните дружества, то подобни ограничения не препятстват дейността, извършвана от CCMSA, да се разглежда като стопанска дейност.

Отделен въпрос, който все още предстои да бъде проучван, е дали позоваването на тези ограничения е възможно, например, за обосноваване на изключителното право на този орган да предоставя пенсионно осигуряване, във връзка с което вноските се удържат от облагаемите доходи.

21. Накрая, простият факт, че CCMSA е организация с нестопанска цел, не лишава извършваната от нея дейност от икономическия Ж характер, тъй като с оглед характеристиките, посочени в параграф 17, тази дейност може да доведе до поведение, което правилата на конкуренцията санкционират.

22. Отговорът на въпроса на националния съд, следователно, трябва да бъде, че организация с нестопанска цел, управляваща пенсионно-осигурителна схема, предназначена да допълва основната задължителна схема, установена по закон като доброволна схема и работеща съгласно принципа на капитализация в съответствие с правилата, постановени от властите, по-специално с оглед на условията за членство, вноските и осигуровките, е предприятие по смисъла на членове 85 и последващи от Договора.

По съдебните разноски

23. Разходите, направени от Франция и Комисията на Европейските общности, за представяне на становища пред Съда, не подлежат на възстановяване. С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело има характер на инцидентен установителен иск в производството, висящо пред националния съд, последният следва да се произнесе по съдебните разноски.

По изложените съображения,

Съдът,

като се произнася по въпроса, поставени пред него от Conseil d'Etat с Решение от 24 юни 1994 г., реши:

Организация с нестопанска цел, управляваща пенсионно-осигурителна схема, предназначена да допълва основната задължителна схема, установена по закон като доброволна схема и работеща съгласно принципа на капитализация в съответствие с правилата, постановени от властите, по-специално с оглед на условията за членство, вноските и осигуровките, е предприятие по смисъла на членове 85 и последващи от Договора.

Подписи